

บทความวิจัย

การพัฒนาตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

อาอีดะห์ ดือราแม^{1*}, ณรงค์ศักดิ์ รอบคอบ², จิระวัฒน์ ตันสกุล³, อีระยุทธ รัชชะ⁴

^{1,2,3}สาขาการวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

⁴สาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมือง ของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ การดำเนินการวิจัยเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาตัวบ่งชี้จากการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ และขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมือง ของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเมินโดย 1) ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน 2) ครูกลุ่มวิชาเอกสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หรือครูผู้สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ จำนวน 30 คน ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ของตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมือง ของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ วิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 20 ตัวบ่งชี้ และผลการประเมินคุณภาพของตัวบ่งชี้มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ของตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมือง ของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ผ่านเกณฑ์การประเมินทุกข้อ มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด พิจารณาผลการประเมินด้านความเหมาะสมของตัวบ่งชี้มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.20 – 4.80 และด้านความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.20 – 4.80

คำสำคัญ: ตัวบ่งชี้, ความเป็นพลเมือง, พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

บทความวิจัย

Development of citizenship indicators for students in three southern provinces

Ai-dah Dearamae¹, Narongsak Rorbkorb², Jirawat Tansakul³, Teerayout Rascha⁴

^{1,2,3} Department of Research and Evaluation, Faculty of Education, Prince of Songkla University

^{1,2,3} Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Prince of Songkla University

Abstract

The objective of this research is to develop and validate the quality indicators of citizenship among students in the border areas of three southern provinces. The research consists of two steps: Step 1 involves developing indicators synthesized from various relevant research works, while Step 2 focuses on validating the suitability and feasibility of these citizenship indicators among students in the border areas. The evaluation involves: Expert assessment by 5 specialists. Assessment by teachers of social studies, religion, and culture or teachers responsible for additional social studies subjects for Grade 6 students in the border areas of the three southern provinces, totaling 30 students. The assessment tool used is a suitability and feasibility assessment of the citizenship indicators for students in the southern border provinces. Data analysis includes statistical analysis, mean values, and standard deviations.

The assessment tool used is a suitability and feasibility assessment of the citizenship indicators for students in the southern border provinces. Data analysis includes statistical analysis, mean values, and standard deviations. The research findings revealed that the indicators of citizenship quality among students in the southern border provinces comprised 4 components and 20 indicators. The indicators were found to be appropriate and feasible for use based on predetermined criteria, with an overall mean score ($\bar{x} = 4.59$, S.D = 0.52). Assessment of the suitability of the indicators yielded mean scores ranging from 4.20 to 4.80, while feasibility for use had mean scores ranging from 4.20 to 4.80.

Keywords: Indicators, Citizenship, Three southern provinces

บทความวิจัย

บทนำ

ปัจจุบันโลกและสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องอย่างไม่อาจที่จะหยุดยั้งได้ วิถีชีวิตหรือการดำรงชีวิตของคนในสังคมเปลี่ยนแปลงไปด้วยกาลเวลา ผู้คนสามารถใช้ชีวิตได้อย่างโดดเด่นจากการครอบงำด้วยตัวอักษรผ่านเทคโนโลยีที่ทันสมัย ทำให้ความสัมพันธ์ของคนในสังคม และความสัมพันธ์ภายในสมาชิกในครอบครัวลดลง เกิดความไม่เข้าใจและความขัดแย้งกันภายใน (ภัทริกา วงศ์อนันต์นนท์: 2557) ตลอดจนการจัดการศึกษาก็ต้องมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่กำหนดให้ผู้เรียนต้องมีความรู้ด้วยตนเอง และสร้างปฏิสัมพันธ์ต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชนและสังคม รวมถึงประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทยและระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อันนำไปสู่การกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง เพื่อความเป็นไทยและความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ โดยคำนึงถึงสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ” (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ: 2542) และสถานศึกษาสามารถนำแนวทางในการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนที่จะส่งเสริมนำไปสู่ทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 โดยยึดกรอบความคิด แนวทางผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ภายใต้ความแตกต่างระหว่างบุคคลอย่างเหมาะสมตามหลักสูตรสถานศึกษาแต่ละพื้นที่ ทุกภูมิภาคหรือทั่วประเทศ แต่ยังคงที่จะนำไปสู่พัฒนาความเป็นพลเมืองของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพในการพัฒนารายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมืองในรูปแบบมาตรฐานเดียวกัน

การจัดการเรียนรู้มีความสำคัญอย่างมากที่จะกำหนดถึงความสำเร็จของผู้เรียน โดยเฉพาะการจัดการศึกษาหรือการจัดการเรียนรู้ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ได้แก่ จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายในด้านเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม มีการดำรงชีวิตที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงและเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะที่เฉพาะ ที่ไม่อาจเหมือนกับภูมิภาคอื่นใดของประเทศได้ (นาซือเราะ เจอะฮะ: 2555) ครูผู้สอนจึงต้องปรับตัวและออกแบบการสร้างความเป็นพลเมืองให้มีความเหมาะสมตรงกับความต้องการของบริบทวิถีชีวิตในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้ผู้เรียนที่อยู่ในสังคมสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม การมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาสังคม ความเคารพผู้อื่น และการมีคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งเป็นคุณสมบัติการเป็นพลเมืองดีในสังคมพหุวัฒนธรรม

ตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองเป็นส่วนสำคัญที่จะเป็นกรอบในการประเมินความเป็นพลเมืองผ่านรายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมืองในมาตรฐานเดียวกัน อันนำไปสู่พัฒนาความเป็นพลเมืองในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างตรงตามความต้องการของบริบทพื้นที่ ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษา การพัฒนาตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยประยุกต์แนวทางการประเมินตามสภาพจริงผ่านการนำไปประยุกต์ใช้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง เพื่อให้ตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองที่ตรงจุด เหมาะสม และนำไปใช้ในการส่งเสริมพัฒนานักเรียนให้เกิดเป็นพลเมืองที่ดีอย่างมีประสิทธิภาพ

บทความวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยประยุกต์แนวคิดการประเมินตามสภาพจริง

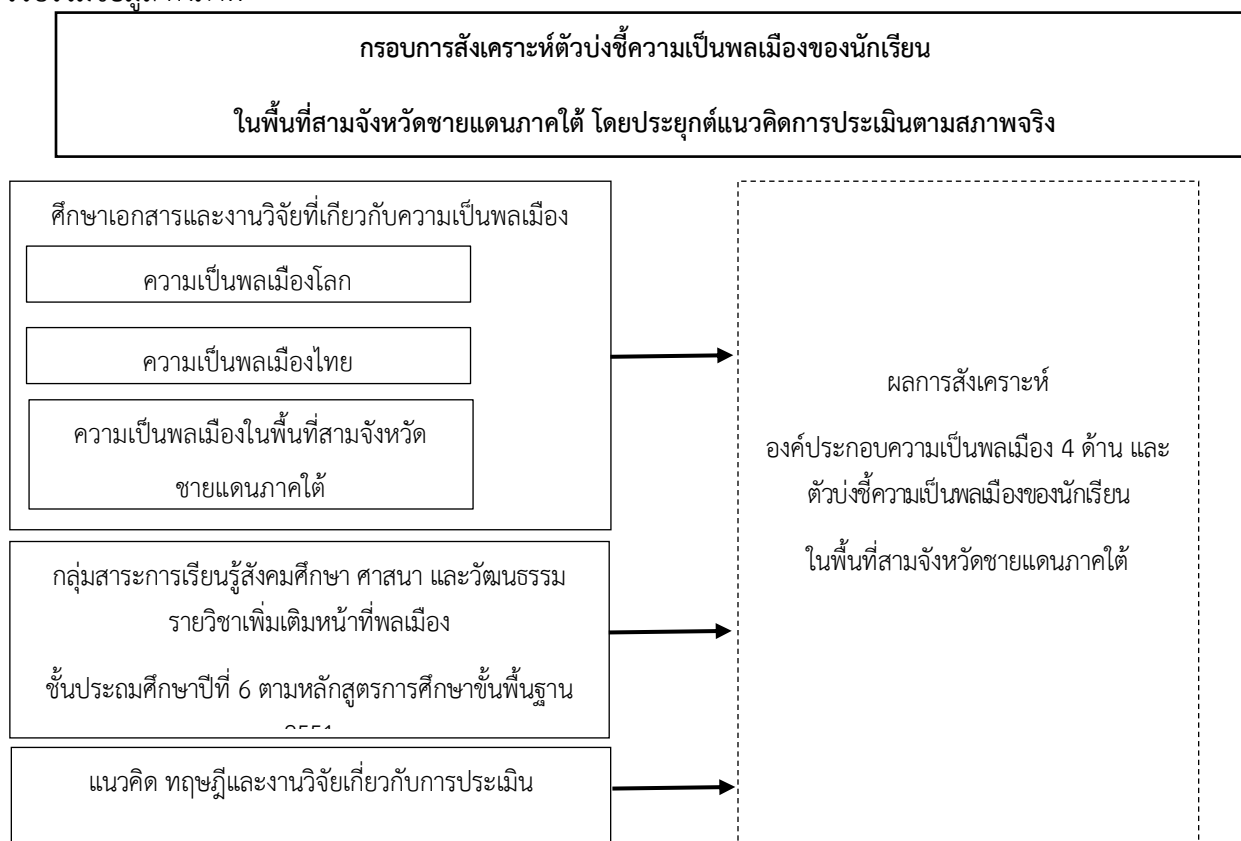
วิธีการศึกษา

การพัฒนาตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองของนักเรียน ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยประยุกต์แนวคิดการประเมินตามสภาพจริง มีวิธีการศึกษาวิจัย 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การพัฒนาตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองของนักเรียน ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยประยุกต์แนวคิดการประเมินตามสภาพจริง มีขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร งานวิจัย เกี่ยวกับการสร้างตัวบ่งชี้และแบบประเมินแนวทาง การประเมินตัวบ่งชี้และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองไทย พลโลก ความเป็นพลเมืองในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และแนวคิดการประเมินตามสภาพจริง

2. ใช้ข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสารในข้อ 1. มาเป็นกรอบในการสร้างตัวบ่งชี้เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังภาพ

ภาพที่ 1 กรอบการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองของนักเรียน ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยประยุกต์แนวคิดการประเมินตามสภาพจริง

บทความวิจัย

3. สร้างแบบประเมินตัวบ่งชี้และแบบประเมินตัวบ่งชี้ เพื่อนำไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
ตรวจพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ

4. ปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินตัวบ่งชี้ตามการแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ก่อนนำไปใช้
เก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นที่ 2 ตรวจสอบคุณภาพตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดย
ประยุกต์แนวคิดการประเมินตามสภาพ ซึ่งมีการดำเนินการตรวจสอบคุณภาพแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ของตัวบ่งชี้ความเป็น
พลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการดำเนินการดังนี้

1. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ ผู้เชี่ยวชาญที่ดำเนินงานในการประเมิน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม
และความเป็นไปได้ของตัวบ่งชี้ในการนำไปใช้ประเมินความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้
จำนวน 5 คน

2. ส่งหนังสือให้เป้าหมายที่มีความเชี่ยวชาญ 2 กลุ่ม ได้แก่

2.1 นักวิชาการด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาที่มีความรู้และ
เชี่ยวชาญทางตัวบ่งชี้หรือการประเมินผล และนักวิชาการด้านหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ
วัฒนธรรม รวม 3 คน พิจารณาจากคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1) ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญทางสาขาการวัดและประเมินผลการศึกษาและมีความรู้ความเชี่ยวชาญ
ในเรื่องตัวบ่งชี้และการประเมิน จำนวน 2 คน

2) ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ
วัฒนธรรม จำนวน 1 คน

2.2 ครูผู้สอนที่ปฏิบัติการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จำนวน 2 คน
พิจารณาจากตำแหน่งทางวิชาการ ระดับครูชำนาญพิเศษขึ้นไป และวุฒิการศึกษาอย่างต่ำระดับปริญญาโท สาขาทาง
การศึกษาที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญหรือประสบการณ์ในการพัฒนาตัวบ่งชี้ ไม่ต่ำกว่า 3 ปี

3. การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้เครื่องมือที่ใช้แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็น
ไปได้ในการนำไปใช้ของตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีลักษณะ
เป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ โดยการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการติดต่อผ่านระบบโทรศัพท์ ออนไลน์
อีเมล และพบด้วยตนเอง โดยกำหนดระยะเวลาในการส่งคืนภายใน 2 สัปดาห์ กรณีที่ไม่สะดวกภายใน
2 สัปดาห์ ผู้วิจัยได้ติดตามและพูดคุยด้วยถ้อยคำที่สุภาพ สละสลวย เพื่อขอกรุณาตอบแบบประเมินแก่ผู้วิจัย เพื่อให้
สามารถดำเนินงานวิจัยได้อย่างราบรื่นต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการพิจารณาตรวจสอบหาความเหมาะสมในเนื้อหาและความเป็นไปได้ใน
การใช้ตัวบ่งชี้ ด้วยวิธีการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และการหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ของแต่ละตัวบ่งชี้ โดยคัดเลือกตัว
บ่งชี้ที่ได้ค่าเฉลี่ยมากกว่าหรือเท่ากับ 3 ทั้งสองด้าน

ระยะที่ 2 ตรวจสอบความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัด
ชายแดนภาคใต้ในการนำไปใช้ มีการดำเนินการดังนี้

บทความวิจัย

1. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยครูกลุ่มวิชาเอกสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หรือครูผู้สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้

2. การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลครูกลุ่มวิชาเอกสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หรือครูผู้สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ จำนวน 30 คน โดยใช้เครื่องมือที่ใช้แบบประเมินความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการติดต่อผ่านระบบออนไลน์ และกำหนดระยะเวลาการตอบแบบประเมินภายใน 2 สัปดาห์

3. การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการพิจารณาตรวจสอบหาความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ ด้วยวิธีการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และการหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ของแต่ละตัวบ่งชี้ โดยคัดเลือกตัวบ่งชี้ที่ได้ค่าเฉลี่ยมากกว่าหรือเท่ากับ 3

การตรวจสอบคุณภาพของตัวบ่งชี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันผู้วิจัยได้เลือกใช้เกณฑ์เพื่อแปลความหมายค่าเฉลี่ยของตัวบ่งชี้ โดยใช้เกณฑ์ของเบสท์ (Best.1981 อ้างถึงใน สุนทรี พชรประทีป: 2559) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีเนื้อหาเหมาะสมเป็นไปได้ในการนำไปใช้ อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีเนื้อหาเหมาะสมเป็นไปได้ในการนำไปใช้ใน อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีเนื้อหาเหมาะสมเป็นไปได้ในการนำไปใช้ใน ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีเนื้อหาเหมาะสมเป็นไปได้ในการนำไปใช้ใน ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีเนื้อหาเหมาะสมเป็นไปได้ในการนำไปใช้ใน ระดับน้อยที่สุด

ผลการศึกษา

การพัฒนาตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยประยุกต์แนวคิดการประเมินตามสภาพจริง มีผลการวิจัยสรุปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. ผลการตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยประยุกต์แนวคิดการประเมินตามสภาพจริง

การสังเคราะห์ตัวบ่งชี้จากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ต่าง ๆ เกี่ยวกับ องค์ประกอบความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยประยุกต์แนวคิดการประเมินตามสภาพจริง และการวิเคราะห์การองค์ประกอบมาจัดลำดับความสำคัญ ดังตารางที่ 1 และ 2

บทความวิจัย

ตารางที่ 1 แสดงการสังเคราะห์องค์ประกอบความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยประยุกต์แนวคิดการประเมินตามสภาพจริง

ตัวบ่งชี้	ตัวชี้วัด												รวม
	ปี	ด้านคุณธรรม จริยธรรม	ด้านความรู้ ทักษะ	ด้านจิตสำนึก	ด้านวิถีชีวิต	ด้านวิถีชีวิต	ด้านวิถีชีวิต	ด้านวิถีชีวิต	ด้านวิถีชีวิต	ด้านวิถีชีวิต	ด้านวิถีชีวิต	ด้านวิถีชีวิต	
ด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10*
ด้านความเคารพผู้อื่น	✓		✓					✓		✓	✓	✓	7*
การมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาสังคม		✓		✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	8*
การใช้สิทธิและปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างมีต่อสังคม		✓								✓			2
มีคุณธรรม จริยธรรม				✓	✓	✓						✓	4*
มีความสำนึกและตระหนักรู้				✓									1
การเคารพกติกา								✓					1
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ									✓				1
คำนิยมหลัก 12 ประการ									✓				1
ตัวชี้วัดกลุ่มสาระสังคมศึกษา									✓				1
จุดเน้นรายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง									✓				1
การตระหนักถึงสถานการณ์ของทรัพยากร													
สิ่งแวดล้อม และสาธารณสุข										✓	✓		2
การมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโลก											✓		1

จากตารางที่ 1 การสังเคราะห์ตัวบ่งชี้จากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ พบว่า องค์ประกอบและขอบข่ายของความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยประยุกต์แนวคิดการประเมินตามสภาพจริง ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 20 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ โดยมีขอบข่ายเกี่ยวกับการรับรู้และตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบและการปฏิบัติของตนเองต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม ในการเป็นส่วนร่วมที่จะต้องดำรงตนให้ รู้ผิด รู้ถูก และยอมรับกับผลของการกระทำของตน สามารถพึ่งพาตนเองและปรับตัวเข้ากับสภาวะแวดล้อมของสังคมได้อย่างมีความสุข ภายใต้ความหลากหลายทางวัฒนธรรมและประเมินตามสภาพจริงผ่านการสังเกต ปฏิบัติ เป็นต้นได้

2. องค์ประกอบด้านความเคารพผู้อื่น จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ โดยมีขอบข่ายเกี่ยวกับการรู้จัก เข้าใจ เคารพและยอมรับสิทธิ เสรีภาพ ความแตกต่างของแต่ละบุคคล โดยแสดงออกในการปฏิบัติด้วยสันติวิธี และไม่เลือกปฏิบัติ ภายใต้ความแตกต่างของวัฒนธรรมทั้งในระดับโรงเรียน ชุมชนและสังคม และต้องประเมินตามสภาพจริงได้

3. องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาสังคม จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ โดยมีขอบข่ายเกี่ยวกับการรู้จักดำรงตนในการมีส่วนร่วมช่วยเหลือ คิดค้น พัฒนา เสนอแนะและแก้ไขปัญหาด้วยวิธีต่างๆ ตามวัย เพื่อประโยชน์สุขของห้องเรียน โรงเรียน ชุมชนและสังคม โดยพึงสังเกต แสดงออก การแสดงความคิดเห็นที่สามารถประเมินตามสภาพจริงของนักเรียน

4. องค์ประกอบด้านคุณธรรม จริยธรรม จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ โดยมีขอบข่ายเกี่ยวกับการเห็นคุณค่า และยอมรับคุณงามความดี ที่เป็นแนวทางในการเลือกปฏิบัติตนในการดำรงตนภายในห้องเรียน โรงเรียน ชุมชนและสังคม

บทความวิจัย

ภายใต้ความหลากหลายของวัฒนธรรม โดยอาศัยการแสดงความคิดเห็น การแสดงออก เป็นต้น ด้วยการประเมินตามสภาพจริง

ตารางที่ 2 แสดงวิเคราะห์จัดลำดับความสำคัญองค์ประกอบความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยประยุกต์แนวคิดการประเมินตามสภาพจริง

องค์ประกอบ	ลำดับความสำคัญ		
	$\bar{x}$	S.D	ผลการประเมินลำดับ
1. ด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม	3.00	1.00	1
2. ด้านความเคารพผู้อื่น	3.00	0.71	1
3. ด้านการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาสังคม	1.40	0.55	4
4. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	2.60	1.52	3

จากตารางที่ 2 พบว่าการวิเคราะห์จัดลำดับความสำคัญองค์ประกอบความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยประยุกต์แนวคิดการประเมินตามสภาพจริง มีการให้ลำดับความสำคัญเป็นอันดับที่หนึ่ง คือ องค์ประกอบด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 3.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 1.00 และองค์ประกอบด้านความเคารพผู้อื่นสังคม คะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 3.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 0.71 และให้ลำดับความสำคัญน้อยสุด คือ องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาสังคม คะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 1.40 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 0.55

2. ผลการตรวจสอบคุณภาพตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยประยุกต์แนวคิดการประเมินตามสภาพจริง

2.1 ผลการตรวจสอบคุณภาพตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยประยุกต์แนวคิดการประเมินตามสภาพจริง ด้านความเหมาะสมของตัวบ่งชี้และความเป็นได้ในการนำตัวบ่งชี้ไปใช้ประเมินความเป็นพลเมืองพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้วยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ดังนี้

ตารางที่ 3 ตารางแสดงผลการประเมินตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยประยุกต์แนวคิดการประเมินตามสภาพจริง

บทความวิจัย

รายละเอียดตัวบ่งชี้	ผลการประเมินตัวบ่งชี้					
	ความสอดคล้อง เหมาะสมของตัวบ่งชี้			ความเป็นได้ในการนำตัว บ่งชี้ไปใช้		
	$\bar{x}$	S.D	แปลผล	$\bar{x}$	S.D	แปลผล
1. ด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม						
1.1 แสดงความรับผิดชอบต่อตนเอง ชุมชน สังคมและพึ่งพาตนเองได้	4.60	0.55	มากที่สุด	4.40	0.55	มาก
1.2 ตระหนักถึงการกระทำใด ๆ ของตนมีผลต่อผู้อื่นและสังคม	4.20	0.84	มาก	4.00	0.71	มาก
1.3 ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้มอบหมายของตนอย่างเต็มที่จนงานสำเร็จ โดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน	4.80	0.45	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
1.4 สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมของสังคมได้อย่างมีความสุข ภายใต้อิทธิพลทางวัฒนธรรมได้	4.80	0.45	มากที่สุด	4.40	0.89	มาก
1.5 มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อการตัดสินใจ และปฏิบัติตามข้อตกลง กติกา กฎ ระเบียบที่กำหนดไว้	4.80	0.45	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
รวม	4.64	0.55	มากที่สุด	4.40	0.65	มาก
2. ด้านความเคารพผู้อื่น						
2.1 รู้จักยอมรับและเข้าใจความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรมของแต่ละบุคคล	4.40	0.55	มาก	4.20	0.45	มาก
2.2 แสดงออกโดยสันติวิธีต่อผู้ที่มีความคิดเห็นที่แตกต่างปราศจากความขัดแย้ง	4.60	0.55	มากที่สุด	4.40	0.55	มาก
2.3 ปฏิบัติต่อบุคคลอื่นด้วยความเคารพต่อสิทธิ เสรีภาพ ศักดิ์ศรี และความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียม	4.80	0.45	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
2.4 เข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมทั้งในระดับโรงเรียน ชุมชนและสังคม	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
2.5 ดำรงตนอยู่บนความเสมอภาคและเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ	4.60	0.55	มากที่สุด	4.40	0.55	มาก
รวม	4.60	0.53	มากที่สุด	4.44	0.53	มาก

บทความวิจัย

รายละเอียดตัวบ่งชี้	ผลการประเมินตัวบ่งชี้					
	ความสอดคล้อง เหมาะสมของตัวบ่งชี้			ความเป็นได้ในการนำตัว บ่งชี้ไปใช้		
	$\bar{x}$	S.D	แปลผล	$\bar{x}$	S.D	แปลผล
3. ด้านการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาสังคม						
3.1 รู้จักเสียสละเพื่อผู้อื่นหรือประโยชน์ส่วนรวมและสังคม	4.80	0.45	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
3.2 บำเพ็ญประโยชน์ตามโอกาสอันควร ไม่หวังผลตอบแทน	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
3.3 มีส่วนร่วมช่วยเหลือและเสนอแนะทางแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการต่างๆ	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
3.4 แสดงความคิดเห็นและเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลต่อห้องเรียน โรงเรียน ชุมชนและสังคม	4.80	0.45	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
3.5 มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	4.60	0.55	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
รวม	4.76	0.47	มากที่สุด	4.72	0.49	มากที่สุด
4. ด้านคุณธรรม จริยธรรม						
4.1 ยอมรับและยึดมั่นหลักคุณธรรม จริยธรรมเป็นแนวทางในการปฏิบัติตน	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
4.2 มีส่วนร่วมในการสืบค้นและเสนอแนะแนวทางในการบริหารจัดการปัญหาความไม่เป็นธรรมภายในห้องเรียน โรงเรียนและชุมชน	4.60	0.55	มากที่สุด	4.40	0.89	มาก
4.3 เห็นคุณค่าและมีส่วนร่วมในบรรณนิยม ประเพณีศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
4.4 เห็นคุณค่าและแสดงออกถึงความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
4.5 รู้จักตั้งคำถามต่อระบบสังคมที่เกิดขึ้น และแสวงหาแนวทางดำเนินการเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในสังคม	4.40	0.55	มาก	4.40	0.55	มากที่สุด
รวม	4.60	0.53	มากที่สุด	4.56	0.60	มากที่สุด

บทความวิจัย

รายละเอียดตัวบ่งชี้	ผลการประเมินตัวบ่งชี้					
	ความสอดคล้อง เหมาะสมของตัวบ่งชี้			ความเป็นไปได้ในการนำตัว บ่งชี้ไปใช้		
	$\bar{x}$	S.D	แปลผล	$\bar{x}$	S.D	แปลผล
รวมทั้งหมด (4 องค์ประกอบ)	4.64	0.51	มากที่สุด	4.54	0.53	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่าการวิเคราะห์การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำตัวบ่งชี้ไปใช้ในการประเมินความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยประยุกต์แนวทางการประเมินตามสภาพจริง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ของตัวบ่งชี้ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3 ทั้งสองด้านทุกตัวบ่งชี้ โดยผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทุกข้อ มีค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำตัวบ่งชี้ไปใช้ภาพรวมทั้ง 4 องค์ประกอบรวม 4.59 อยู่ในระดับมากที่สุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.52 แต่เมื่อพิจารณาผลการประเมินด้านความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.20 – 4.80 และด้านความเป็นไปได้ในการนำตัวบ่งชี้ไปใช้ประเมินความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.20 – 4.80

2.2 ผลการตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยประยุกต์แนวทางการประเมินตามสภาพจริง ด้วยครูกลุ่มวิชาเอกสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หรือครูผู้สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ จำนวน 30 คน พบว่า การวิเคราะห์ความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ไปใช้ในการประเมินความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยประยุกต์แนวทางการประเมินตามสภาพจริง มีความเหมาะสมของตัวบ่งชี้มีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3 ทุกตัวบ่งชี้ โดยผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทุกข้อ และมีค่าเฉลี่ยในภาพรวมทั้ง 4 องค์ประกอบ 4.27 อยู่ในระดับมาก และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.84 และเมื่อพิจารณาผลการประเมินความเหมาะสมของตัวบ่งชี้แต่ละองค์ประกอบ องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ องค์ประกอบ ด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ($\bar{x} = 4.31$, S.D = 0.84) รองลงมาองค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาสังคม ($\bar{x} = 4.29$, S.D = 0.83) ด้านความเคารพผู้อื่น ($\bar{x} = 4.28$, S.D = 0.81) และด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{x} = 4.22$, S.D = 0.89) ตามลำดับ

อภิปรายผล

การพัฒนาตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. การพัฒนาตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มี 4 องค์ประกอบ 20 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ องค์ประกอบด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ด้านความเคารพผู้อื่น ด้านการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาสังคม และด้านคุณธรรมจริยธรรม ทั้งนี้เนื่องจากคุณลักษณะของความเป็นพลเมืองที่ดีเกิดขึ้นต้องครอบคลุมสถานภาพทางกาย จิตใจ และอารมณ์ โดยแสดงออกผ่านการนึกคิดและปฏิบัติตนอย่างเป็นนิสัย ตามกฎระเบียบของโรงเรียนและสังคม ปราศจากความแตกแยก ภายใต้กรอบความเป็นพลเมืองในพื้นที่

บทความวิจัย

สามจังหวัดชายแดนใต้ ที่บ่งชี้ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ความเคารพผู้อื่น การมีคุณธรรมจริยธรรม และการมีส่วนร่วมพัฒนาเพื่อพัฒนาสังคม เป็นต้น โดยเฉพาะในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ได้แก่ จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ซึ่งพื้นที่ที่มีความหลากหลายในด้านเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม มีการดำรงชีวิตที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงและเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะที่เฉพาะที่ไม่อาจเหมือนกับภูมิภาคอื่นใดของประเทศได้ตามนาซื่อเราะ เจอะฮะ (2555) ความเป็นพลเมืองจึงมีลักษณะเฉพาะเหมาะสมตรงกับความต้องการของบริบทวิถีชีวิตในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้ผู้เรียนที่อยู่ในสังคมสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม การมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาสังคม ความเคารพผู้อื่น และการมีคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งเป็นคุณสมบัติการเป็นพลเมืองดีในสังคมพหุวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจพร ฉินอังกูร และคณะ (2560) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองดีของผู้บริหารสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองดี มี 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองที่ดี องค์ประกอบด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง และองค์ประกอบด้านมีจิตสำนึกยุติธรรมในสังคม ซึ่งเกี่ยวข้องกับการมีคุณธรรมจริยธรรม และการเคารพนับถือตนเองและผู้อื่น เป็นต้น โดยโมเดลการวัดตัวบ่งชี้ดังกล่าวมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือมี

ความตรงเชิงโครงสร้าง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2. การตรวจสอบคุณภาพของตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในการประเมินความเป็นพลเมือง ด้วยผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ มีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3 ทั้งสองด้านทุกตัวบ่งชี้ โดยผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทุกข้อ มีค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำตัวบ่งชี้ไปใช้ภาพรวมทั้ง 4 องค์ประกอบรวม 4.59 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.52 เมื่อพิจารณาผลการประเมินด้านความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.20 – 4.80 หากพิจารณาแต่ละองค์ประกอบ องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาสังคม มีค่าเฉลี่ย 4.76 ซึ่งตัวบ่งชี้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาองค์ประกอบด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม มีค่าเฉลี่ย 4.64 ซึ่งตัวบ่งชี้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ และด้านความเป็นไปได้ในการนำตัวบ่งชี้ไปใช้ประเมินความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.20 – 4.80 หากพิจารณาแต่ละองค์ประกอบ องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาสังคม มีค่าเฉลี่ย 4.72 ซึ่งตัวบ่งชี้มีความเป็นไปได้ในการนำตัวบ่งชี้ไปใช้ประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาองค์ประกอบด้านคุณธรรม จริยธรรม มีค่าเฉลี่ย 4.56 ซึ่งตัวบ่งชี้มีความเป็นไปได้ในการนำตัวบ่งชี้ไปใช้ประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ และการตรวจสอบคุณภาพด้วยครูกลุ่มวิชาเอกสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หรือครูผู้สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ตัวบ่งชี้ความเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3 ทุกตัวบ่งชี้ โดยผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทุกข้อ และมีค่าเฉลี่ยในภาพรวมทั้ง 4 องค์ประกอบ 4.27 อยู่ในระดับมาก และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.84 และเมื่อพิจารณาผลการประเมินความเหมาะสมของตัวบ่งชี้แต่ละองค์ประกอบ ทุกองค์ประกอบมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยองค์ประกอบที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ องค์ประกอบ ด้านความรับผิดชอบต่อ

บทความวิจัย

ตนเองและสังคม ($\bar{x} = 4.31$, S.D = 0.84) รองลงมาองค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาสังคม ($\bar{x} = 4.29$, S.D = 0.83) ด้านความเคารพผู้อื่น ($\bar{x} = 4.28$, S.D = 0.81) และด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{x} = 4.22$, S.D = 0.89) ตามลำดับ แต่เมื่อพิจารณารายตัวบ่งชี้ ตัวบ่งชี้ที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ ตัวบ่งชี้ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้มอบหมายของตนเองอย่างเต็มที่จนงานสำเร็จ โดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน และตัวบ่งชี้ที่มีความเหมาะสมน้อยที่สุด คือ ตัวบ่งชี้ตระหนักถึงการกระทำใด ๆ ของตนมีผลต่อผู้อื่นและสังคม และตัวบ่งชี้การรู้จักตั้งคำถามต่อระบบสังคมที่เกิดขึ้น และแสวงหาแนวทางดำเนินการเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในสังคมตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจาก ตัวบ่งชี้ที่กำหนดแต่ละองค์ประกอบสามารถดำเนินการวัดความเป็นพลเมืองไทยของนักเรียนได้อย่างรอบด้าน ทั้งความรู้ พฤติกรรม ทักษะ และเจตคติความเป็นพลเมืองที่ดีในการส่งเสริม พัฒนา สนับสนุนความเป็นพลเมืองภายใต้ความขัดแย้ง ความแตกต่างในสังคมพหุวัฒนธรรมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ แต่บางตัวบ่งชี้ เช่น บ่งชี้ การรู้จักตั้งคำถามต่อระบบสังคมที่เกิดขึ้น และแสวงหาแนวทางดำเนินการเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในสังคม อาจเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ยากในฐานะนักเรียนที่จะแสวงหาแนวทางดำเนินการเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในสังคมให้เกิดขึ้นชัดเจนได้ แต่ตัวบ่งชี้ก็ยังมี ความเหมาะสมในประเมินอยู่ในระดับมาก จึงทำให้แต่ละองค์ประกอบมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ประเมินในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอัจฉรา อยุทศิริกุล (2561) ที่ได้ศึกษาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมัศึกษามีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยนักเรียนส่วนใหญ่มีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตยด้านพลเมืองที่มีส่วนร่วม ด้านพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ และด้านพลเมืองที่มุ่งเน้นความเป็นธรรมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

การพัฒนาตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยองค์ประกอบตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 20 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ องค์ประกอบด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ด้านความเคารพผู้อื่น ด้านการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาสังคม และด้านคุณธรรม จริยธรรม ผู้ที่สนใจสามารถนำตัวบ่งชี้ดังกล่าวในการประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้

1.2 จากผลการวิจัยลำดับความสำคัญขององค์ประกอบความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการให้ลำดับความสำคัญขององค์ประกอบประกอบด้วย 4 องค์ประกอบที่แตกต่างกัน โดยความสำคัญในลำดับที่หนึ่ง ได้แก่ องค์ประกอบด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม และด้านความเคารพผู้อื่น คุณธรรม จริยธรรม ผู้ที่สนใจสามารถนำไปใช้ในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ และออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนต่าง ๆ ให้มีความเหมาะสมและพัฒนาความเป็นพลเมืองความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างแท้จริง

บทความวิจัย

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากผลการวิจัยผู้วิจัยองค์ประกอบตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 20 ตัวบ่งชี้ ผู้ที่สนใจศึกษาต่อสามารถนำองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ดังกล่าวจัดทำวิจัยเชิงทดลอง เพื่อพฤติกรรมที่ส่งผลต่อความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อไป

2.2 จากผลการวิจัยผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน ผู้ที่สนใจศึกษาต่อสามารถนำองค์ประกอบความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้วิเคราะห์สถิติอื่น ๆ เพิ่มเติม และหาปัจจัยแทรกซ้อนที่ส่งผลต่อการพัฒนาความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

เอกสารอ้างอิง

- ดารุณี ทิพย์กุลไพโรจน์ และคณะ. (2557). การพัฒนาตัวบ่งชี้ความยึดมั่นผูกพันกับความเป็นพลเมืองของนักเรียนไทย. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 10(4), 209-223
- ถวิลวดี บุรีกุลและคณะ. (2557). ความเป็นพลเมืองในประเทศไทย (Citizenship in Thailand). <https://www.kpi.ac.th>
- นภาพร แสงนิล. (2561). กลยุทธ์การเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลโลกให้กับผู้เรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดน่าน. [วิทยานิพนธ์ ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่]
- นาซื่อเราะ เจ๊ะฮะและคณะ. (2555). การศึกษาชายแดนใต้วิกฤติ จบ ป.3 อ่านไม่ออก33% นักเรียนนับแสนไม่ได้ต่ออุดมศึกษา. <https://www.isranews.org>
- ภาสุตา ภาคาผล และคณะ. (2560). การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานโดยใช้กิจกรรมบริการสังคมเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง ในวิถีประชาธิปไตย. วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 10(3), 1914-1929
- ภัทริกา วงศ์อนันต์นันท. (2557). พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของเด็กและเยาวชน. วารสารพยาบาลทหารบก, 15(2), 173-178
- บุษกร ทองจินดาและคณะ. (2562). การสร้างแบบวัดความเป็นพลเมืองดี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2. วารสารวิจัยและประเมินผลอุปราชธานีมหาวิทยาลัยราชภัฏอุปราชธานี, 8(1), 21-30
- เบญจพร ฉินอังกูร และคณะ. (2560). การพัฒนาตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองดีของผู้บริหารสถานศึกษา. วารสารศรีปทุมปริทัศน์ ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม, 19(2), 35-48
- เบญจมาศ บุคศรี และคณะ. (2560). การพัฒนาโมเดลการวัดความเป็นพลโลกของนักเรียนมัธยมศึกษา. วารสารนานาชาติ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 7(1), 71-91
- ปาจริย์ รัตนานสนธิ์ และคณะ. (2557). การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะความเป็นพลโลกของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 9(2), 686-698
- สุนทรี พชรประทีป. (2559). การพัฒนาโปรแกรมระบบฐานข้อมูล ด้านงานโสตทัศนูปกรณ์และอาคารสถานที่วิทยาลัยโกลด์สตีกส์และซัพพลายเชน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. วารสารวิทยาลัยโกลด์สตีกส์และซัพพลายเชน, 2(2), 97-973

บทความวิจัย

- อัจฉรา อยุทศิริกุล. (2561). การศึกษาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียนมัธยมศึกษา. [วิทยานิพนธ์ ปริญญาปรัชญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร]
- เอกราช มะลิวรรณ และคณะ. (2563). ความเป็นพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดสงขลา: กรณีศึกษาประชาชนในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ. การประชุมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 11, (น. 97-102), มหาวิทยาลัยหาดใหญ่
- _____. (2561). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. <http://www.moe.go.th>.

